

**UITGEZONDERD.
PRESENTEERT**

SELFIE

**Educatieve voorstelling
Thema: sociale media**

**Lesmateriaal
2^e graad secundair onderwijs**

Selfie

Fran en Daphne zijn al jarenlang beste vriendinnen, ondanks dat ze complete tegenpolen zijn van elkaar. Daphne is de dare-devil van de twee, terwijl Fran eerder de beredeneerde is.

Wanneer Daphne na de breuk met haar vriend onmiddellijk in een nieuwe relatie stapt, beseft Fran dat ze nooit haar prins op het witte paard gaat vinden als ze niet wat impulsiever wordt. Na honderdmaal overdenken, besluit ze dan toch contact op te zoeken met een wildvreemde jongen die al een tijdje haar foto's liked op Instagram. Tot haar grote vreugde blijkt hij, net zoals Fran, ook bezig te zijn met fotografie. Na heel wat chat-sessies spreken de twee af. Wat een mooie romantische date moest worden, eindigt in een nachtmerrie...

OVER DEZE LESMAP

Beste directie,
Beste leerkracht,

Eerst en vooral wensen wij u te bedanken voor uw interesse in onze educatieve voorstelling Selfie. In deze lesmap vindt u lessuggesties om na het zien van de educatieve voorstelling SELFIE thema's zoals sociale media, cyberpesten en veiligheid op het internet klassikaal te bespreken op een interactieve en leuke manier.

Theater-productiehuis Uitgezonderd. biedt deze voorstelling over sociale media aan aan jongeren tussen de 14 en 18 jaar.

Deze lesmap werd verzorgd door het pedagogisch team binnen Uitgezonderd. Via deze lesmap bieden we leerkrachten de mogelijkheid om het thema dat het desbetreffende theaterstuk omvat en de problematiek die het met zich meebrengt, te verwerken.

INLEIDING LESMATERIAAL

Vergeef het ons, maar theater-productiehuis Uitgezonderd. is ontstaan uit een kinderlijk egoïsme. We brengen namelijk voorstellingen die we zelf als kind of tiener graag hadden gezien. Het op een alternatieve manier aanbrenge van onderwerpen waarmee jongeren vaak geconfronteerd worden, kan naar onze mening een grote impact hebben op de visie die de jongeren hebben op deze thema's. Het verwerken van een gevoelig thema in een voorstelling, maakt het bespreken van dit onderwerp na het zien van de voorstelling gemakkelijker en toegankelijker. En dit zowel voor de leerlingen als de leerkracht. Het aanbieden van de educatieve voorstelling is dus een hulpmiddel om de confrontatie van jongeren met deze onderwerpen minder onaangenaam en bedreigend te maken.

Het lesmateriaal heeft als doel de leerkracht de mogelijkheid te geven samen met haar of zijn leerlingen op een meer toegankelijke manier gesprekken aan te gaan over thema's zoals cyberpesten, veiligheid op het internet en sociale media.

Het nazorgpakket bestaat uit enkele lessuggesties (opdrachten) die de leerkracht samen met de leerlingen onder handen kunnen nemen. Deze lesmap voorziet op een creatieve manier de leerlingen van de nodige didactische raadgevingen rekening houdend met de vakoverschrijdende eindtermen. Hiermee pogen we niet enkel leerlingen iets bij te brengen over aangaande thema's, maar streven we eveneens de taalvaardigheid, culturele vorming en psychosociale vaardigheden te bevorderen.

Wij wensen u een fijne voorstelling en een leerrijke nabespreking.

Het pedagogisch team van Uitgezonderd.

INLEIDING THEATERVOORSTELLING

Sociale media zijn stevig ingeburgerd bij jongeren. Bijna één op twee leerlingen chat elke dag en niet enkel met vrienden, maar soms ook met vreemden. 1 op 15 heeft zelfs al eens afgesproken met iemand die hij of zij op het internet heeft leren kennen. Daarbij wordt niet altijd met de regels van het spel rekening gehouden. Jongeren kunnen vaak bekwaam omgaan met nieuwe technologieën, maar in sommige gevallen missen ze echter de rijpheid om het effect en de gevaren van het internet goed te kunnen inschatten. Zo is de opmars van allerlei sociale media kanalen niet meer te sluiten.

Onveilig internetgebruik is een fenomeen dat al langer bestaat dan vandaag. De mogelijkheden op het internet zijn dan ook zeer uiteenlopend en kunnen ernstige gevolgen hebben. Ondanks de talrijke acties die worden ondernomen vanuit verschillende hoeken van de maatschappij, zijn de “do’s” en de “don’ts” toch niet overal bekend. Jongeren groeien op in een digitale wereld waar communicatie op alle manieren mogelijk is. Ook met wildvreemden. Omdat zeer veel communicatie via sociale netwerksites loopt, is het heel belangrijk stil te staan bij onze verantwoordelijkheden als sociale netwerkgebruikers. Ook in de virtuele wereld van internet moeten we op onze hoede zijn. Het klinkt bekend in de oren... “niet met een wildvreemde meegaan!”. Dit geldt de dag van vandaag niet alleen op straat, maar ook achter je computerscherm. De virtuele wereld heeft een blijvend karakter en een grote impact, want informatie kan massaal verspreid worden... met alle gevolgen van dien.

Het is noodzakelijk jongeren bewust te maken van het feit dat een digitale wereld niet enkel fun is, maar dat er ook gevaren schuilen. Bijgevolg willen we met de educatieve voorstelling SELFIE ons steentje bijdragen en jongeren bewust maken van de gevolgen van onveilig internetgebruik. Via deze lesmap trachten we jongeren te laten stilstaan bij de onethische en gevaarlijke kwestie die zich kan voordoen door hen op een interactieve manier aan te spreken en hen onderling in gesprek te laten gaan.

Zo is het belangrijk jongeren kritisch te laten nadenken over verschillende situaties die zich kunnen voordoen en hen te leren omgaan met een gezond en correct internetgebruik.

Voorbespreking van de voorstelling

Praktische informatie:

De voorstelling SELFIE duurt +/- 50 minuten. Er is geen pauze voorzien.

We adviseren u om de leerlingen vooraf aan de voorstelling kort het verhaal te schetsen. We referen ook naar onze website (www.uitgezonderd.be/selfie) waar u een inleidend filmpje op de voorstelling kan bekijken.

TO DO

De leerkracht

- bevraagt de leerlingen naar hun theaterervaring
- bevraagt de verwachtingen van de leerlingen betreffende de voorstelling die ze gaan zien
- bekijkt samen met de leerlingen en bespreekt het filmfragment betreffende de voorstelling
- laat de leerlingen de korte inhoud lezen

De leerlingen

- brainstormen over de theatervoorstelling
- brainstormen over de thematiek binnen de theatervoorstelling
- denken na over hun verwachtingen
- zetten hun luister- en observatievaardigheden in bij het bekijken van het filmfragment
- kunnen een klasgesprek starten, behouden en eindigen
- kunnen op een begrijpende en structurerende manier een tekst lezen, interpreteren en bijgevolg inzichtelijke vragen oplossen
-

OPDRACHT

Oefening 1: creatieve schrijfofdracht

De leerlingen bedenken zelf een plot voor de voorstelling na het bespreken van de korte inhoud. Ze kunnen zelf een story line uitwerken, rollen verdelen, een script neerschrijven en een korte toneelvoorstelling maken van het plot dat zij voor ogen hebben.

Nabespreking van de voorstelling

Het is belangrijk dat er na de voorstelling voldoende tijd wordt uitgetrokken voor een nabespreking.

Voor deze nabespreking kan u beroep doen op het begeleidingsmateriaal dat Uitgezonderd. voorziet. Het materiaal wordt als hulpmiddel geacht en laat zien hoe u als gespreksleider de nabespreking in goede banen kan leiden. Onder andere met behulp van tekstfragmenten uit de voorstelling wordt een klasgesprek in gang gezet.

DOELSTELLINGEN

- De leerlingen kunnen hun mening formuleren over de voorstelling SELFIE
- De leerlingen kunnen de verschillende thema's uit de voorstelling benoemen (cfr. internet, verleiding, vriendschap)
- De leerlingen kunnen het verhaal interpreteren
- De leerlingen kunnen hun mening staven en beargumenteren
- De leerlingen kunnen reflecteren over de voorstelling en de thema's die worden aangereikt
- De leerlingen denken actief na over de problematiek van onveilig internetgebruik
- De leerlingen reflecteren over zichzelf: hoe ook zij direct of indirect hun positie ten opzicht van een veiligere internet omgeving kunnen verbeteren
- De leerlingen denken na over internetgebruik in hun omgeving
- De leerlingen werken actief en progressief naar een school die leerlingen aanmoedigt om veilig om te springen met een digitale wereld

OPDRACHTEN

- Oefening 1: Logo Quiz
- Oefening 2: Wat is wat?
- Oefening 3: Vragenlijst over jezelf
- Oefening 4a: Kritisch Klasgesprek over de voorstelling
- Oefening 4b: Kritisch Klasgesprek over jezelf
- Oefening 5: Waarzegger zijn? Dat kan ik ook !
- Oefening 6: Opzetten van een preventiebeleid
- Oefening 7: Preventie Poster

Onderstaand vindt u een inleidende toelichting met betrekking tot de verschillende opdrachten. In de bijlages van dit document kan u de 7 opdrachten vinden. U kan elke oefening apart uitprinten en uitdelen aan de leerlingen.

Oefening 1: Logo Quiz

In deze oefening moeten de leerlingen de omschrijving van het icoontje van het sociale media kanaal aan de juiste naam van het kanaal koppelen. De leerlingen mogen niet op hun mobiele telefoon kijken ! De quiz vindt u in bijlage 1. De antwoorden bevinden zich achteraan in deze bundel (bijlage 6).

Oefening 2: Wat is wat?

Laat de leerlingen de verschillende sociale media kanalen vanuit de vorige oefening beschrijven. Waar gebruiken ze de kanalen voor? Wat gebruiken ze om te communiceren en wat gebruiken ze om zaken uit hun eigen leven te delen?

Tip: schrijf op het krijtbord de namen van de verschillende kanalen en laat de leerlingen onder elk woord kernwoorden schrijven. Op deze manier begin je een klasgesprek waar u samen met de leerlingen naar de verschillen zoekt en hun de sociale media kanalen beter leert kennen.

Oefening 3: Vragenlijst over jezelf

De vragenlijst kan u vinden in bijlage 2. Kies samen met de leerlingen de 2 meest populaire sociale media kanalen, en laat hen voor dit kanaal de vragenlijst invullen.

De leerlingen vullen bij elke vraag het meest passende antwoord in. Daarna worden de vragenlijsten verzameld. Dit is het aanknopingspunt voor een interactief gesprek over de gevaren die deze kanalen met zich meebrengen.

Oefening 4a: Kritisch Klasgesprek over de voorstelling

Bij deze oefening zullen de leerlingen in gesprek gaan met elkaar. Op de vragen die u in bijlage 3 vindt, kunnen zij klassikaal antwoorden. Het is belangrijk dat iedereen zijn mening durft te geven. Er is zijn geen foute antwoorden. De leerkracht heeft hier een belangrijke taak als moderator. Hij of zij zorgt ervoor dat het gesprek gestructureerd verloopt en dat iedereen respect heeft voor de persoon die aan het woord is.

Tip: om een overzicht te bewaren en ieders argumenten samen te vatten, kunnen de verschillende meningen in kernwoorden op het krijtbord geschreven worden.

Oefening 4b: Kritisch klasgespek over jezelf

Bekijk het filmfragment: <https://www.youtube.com/watch?v=wAUaMf8nuFE>

DOELSTELLING:

Laat de leerlingen beseffen dat als ze gevoelige informatie over zichzelf (bv. seksuele geaardheid, gezondheid, politieke opvatting, geloofsovertuigen, ...) vrijgeven op het internet dat dit bloot wordt gesteld aan anderen die het misschien niet zo goed met hen voorhebben.

Laat de leerlingen na het zien van het filmfragment op volgende vragen antwoorden:

- Waarover gaat het filmfragment?
- Wat is de boodschap?
- Wat wil het fragment als doel bereiken?
- Hebben ze hun doel bereikt?
- Wat heb je geleerd uit het fragment?

Opnieuw is het belangrijk dat ieders antwoord gerespecteerd wordt door de medestudenten.

Oefening 5: Waarzegger zijn? Dat kan ik ook !

Laat de leerlingen op het internet op zoek gaan naar informatie over een klasgenoot. Bijvoorbeeld via Facebook. Zorg ervoor dat de leerlingen zich ofwel afmelden op het kanaal ofwel dat ze elkaar even "ontvrienden". Vervolgens typen ze de (correcte!) naam van hun klasgenoot in en zoeken ze op deze manier wat ze over elkaar kunnen vinden. Print voor elke leerling bijlage 4 af en laat hen hierop de informatie die ze vonden over de persoon in kwestie opschrijven.

Oefening 6: Opzetten van een preventiebeleid

Aan deze opdracht zijn heel wat klasgesprekken voorafgegaan. Zet nu de leerlingen zelfstandig aan de slag. Geef hen de opdracht zelf een campagne tegen onveilig internetgebruik te bedenken. Verdeel hiervoor de klas in kleine groepjes. Geef de leerlingen de kans om hun campagnes voor te stellen.

Geef alle groepjes de kans om hun idee of concept kort voor te stellen aan de klas. Laat de andere leerlingen hierover hun mening geven, zodat de klas samen toewerkt naar een gepast preventiebeleid voor de school. Meer informatie voor de leerlingen in bijlage 5.

Oefening 7: Preventie Poster

Laat de leerlingen een aantrekkelijke poster maken met de 10 nuttigste tips. Denk samen na over een leuke, originele manier om dit te doen.

Laat iedereen zijn of haar naam op de poster zetten en hang hem op in jullie klas. Zo kan iedereen uit de tips leren !

SELFIE

BIJLAGE 1

OEFENING 1: LOGO QUIZ

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K

- A. INSTAGRAM B. FACEBOOK C. TWITTER D. FOURSQUARE E. SWARM
F. SNAPCHAT G. FACETIME H. LINKEDIN I. PINTEREST J. YOUTUBE
K. WHATSAPP

1. GROEN WIT – VIDEOCAMERA

2. ROOD WIT – 1 LETTER

3. ROOD WIT ZWART - PLAY

4. BLAUW WIT - VOGEL

5. BLAUW WIT – 2 LETTERS

6. GEEL WIT - SPOOK

7. BLAUW WIT – 1 LETTER

8. ROOS WIT – 1 LETTER

9. GROEN WIT - TEKSTBALLON

10. PAARS ORANJE – POLAROID

11. ORANJE - BIJ

BIJLAGE 2

OEFENING 2: VRAGENLIJST OVER JEZELF

1. Op hoeveel sociale media kanalen heb je een profiel?

- Geen
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- +5

2. Welke sociale media kanalen gebruik je?

- Instagram
- Facebook
- Twitter
- Foursquare
- Snapchat
- Youtube
- LinkedIn
- Pinterest
- WhatsApp
- Facetime
- Swarm
- Andere:

Ga verder met het sociale media kanaal (1 of 2) dat jullie klassikaal gekozen hebben om deze vragenlijst verder in te vullen.

3. Waarom heb je een profiel aangemaakt?

- Iedereen heeft er één
- Het is handig
- Voor het plezier
- Om o.a. foto's te delen met anderen
- Gemakkelijk om te communiceren
- Om nieuwe mensen te leren kennen
- Andere:

4. Hoeveel keer bezoek je je profiel?

- Bijna nooit
- Elke dag minstens 1 keer
- Elke dag 1 keer
- Elke week 1 keer

- Elke week meerdere keren
 - Elke maand 1 keer
5. Hoelang ben je gemiddeld online per keer?
- Nooit
 - Enkele minuten
 - +/- 30 minuten
 - +/- 1 uur
 - Enkele uren
 - Heel de tijd
6. Wat zijn je voornaamste bezigheden?
- Dingen (foto's, video's, teksten) over mezelf delen
 - Communiceren met vrienden
 - Communiceren met onbekenden
 - Informatie van anderen bekijken, liken, ...
 - Andere:
7. Ken je iedereen persoonlijk die 'je vriend' is op dit sociale media kanaal?
- Ja, ik ken iedereen persoonlijk
 - De meeste ken ik persoonlijk, anderen heb ik wel al een keer gezien
 - Ik heb een aantal mensen in mijn vriendenlijst staan / die mij volgen / die ik volg die ik niet persoonlijk ken
 - Ik volg veel mensen die ik niet ken
 - Ik laat mensen die ik niet ken mij volgen
8. Zie jij gevaar in het gebruiken van dit sociale media kanaal?
- Ja
 - Neen
9. Zou je zonder dit sociale media kanaal kunnen? (Bij "ja", ga naar vraag 9)
- Ja
 - Neen
10. Waarom zou je niet meer zonder dit kanaal kunnen?
- Omdat ik dan geen nieuwe mensen meer kan leren kennen
 - Ik voel me alleen als ik dit kanaal niet kan bekijken
 - Omdat ik niet meer op de hoogte ben van anderen hun leven
 - Omdat ik dan niet kan meepraten met de rest
 - Omdat ik denk dat ik verslaafd ben
 - Andere:

BIJLAGE 3

OEFENING 3: KRITISCH KLASGESPREK OVER DE VOORSTELLING

Lees volgende vragen voor en start zo een klasgesprek:

Definieer de personages uit de educatieve voorstelling SELFIE.

- Hoe zou je Fran / Daphne / TOMMY beschrijven?
- Voor wie heb je het meeste sympathie? Met wie associeer je je het meest?
- Welke scène is je het beste bijgebleven? Waarom?
- Hoe denk je dat Fran in zo'n situatie beland is?
- Had Fran het voorval kunnen voorkomen? Hoe?

- Ben je ooit al eens in een soortgelijke situatie terechtgekomen dat er gevaar dreigde door via het internet met een vreemde te praten?

DOELSTELLING:

Tracht te weten te komen:

- Wat de leerlingen begrijpen onder "onveilig internetgebruik"
- Bij wie zij denken dat dit het meeste voorkomt
- Wat de mogelijke oorzaken en gevolgen zijn

BIJLAGE 4
OEFENING 5: WAARZEGGER ZIJN? DAT KAN IK OOK !

NAAM KLASGENOOT:

CONTACTGEGEVENS DIE IK VIND:

Adres:

Telefoon nummer:

Mailadres:

Verjaardag:

Woonplaats:

Werk:

School:

Broers / Zussen:

Moeder / Vader:

Relatie status:

Partner:

Hobby's:

Foto's:

Video's:

Andere:

WAT VIND JE VAN DE GEVONDEN INFORMATIE? (BV. TE VEEL, TE PERSOONLIJK, ...)

.....

WELKE INFORMATIE ZOU JIJ NIET DELEN MET ANDEREN?

.....

BIJLAGE 5

OEFENING 6: OPZETTEN PREVENTIEBELEID / PEST-CAMPAGNE

Maak groepjes van 4 tot 6 personen. Denk samen na over een preventiebeleid. Een preventiebeleid is een soort van plan dat opgesteld wordt om het fenomeen onveilig internetgebruik te voorkomen. Het is simpel weg gezegd een handleiding die je toont hoe je dit tegen kan gaan. Geef je plan visueel ook wat door bijvoorbeeld een affiche te maken. Je kan op deze affiche bijvoorbeeld een evenement aankondigen (bv. DAG VAN HET VEILIGE INTERNET)

Denk bij het opstellen van je preventiebeleid zeker en vast goed na over volgende zaken:

- Wat willen we met het plan bereiken? Wat is het doel van ons plan?
- Wie willen we bereiken? Wie moet er onze handleiding volgen?
- Hoe gaan we onveilig internetgebruik tegen gaan? Wat zijn de regels in onze handleiding?
- Hoe gaan we ons plan tonen aan de buitenwereld?

Ga bijvoorbeeld als volgt tewerk: schets een situatie die het gevolg is van onveilig internet gebruik. Leg daarna uit wat je kan doen om deze situatie te voorkomen. Maak een korte tekst van een 10-tal zinnen waarin je deze bovenstaande vragen beantwoord.

Vergelijk jullie preventiebeleid met dat van andere groepjes en bespreek waar je elkaar kan verbeteren... Nu hebben jullie een volwaardig preventiebeleid opgesteld en zijn jullie klaar om de 10 nuttigste tips er met de klas uit te halen !

BIJLAGE 6
ANTWOORDEN: OEFENING 1: LOGO QUIZ

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
10	7	4	8	11	5	1	5	2	3	9

1. **FACETIME:** GROEN WIT – VIDEOCAMERA
2. **PINTEREST:** ROOD WIT – 1 LETTER
3. **YOUTUBE:** ROOD WIT ZWART - PLAY
4. **TWITTER:** BLAUW WIT - VOGEL
5. **LINKEDIN:** BLAUW WIT – 2 LETTERS
6. **SNAPCHAT:** GEEL WIT - SPOOK
7. **FACEBOOK:** BLAUW WIT – 1 LETTER
8. **FOURSQUARE:** ROOS WIT – 1 LETTER
9. **WHATSAPP:** GROEN WIT - TEKSTBALLON
10. **INSTAGRAM:** PAARS ORANJE – POLAROID
11. **SWARM:** ORANJE - BIJ